



LUND UNIVERSITY

Dendrokronologisk analys av den större södra flygeln på Biskopsgården Östrabo i Växjö

Linderson, Hans

2014

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):
Linderson, H. (2014). *Dendrokronologisk analys av den större södra flygeln på Biskopsgården Östrabo i Växjö*. (Dendrorapporter i Lund; Vol. 2014:68). Lund University.

Total number of authors:
1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:
Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

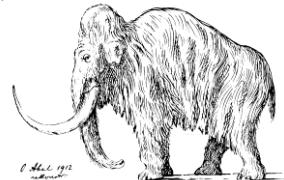
Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00



14 november 2014

Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2014:68

Hans Linderson

DENDROKRONOLOGISK ANALYS AV DEN STÖRRE SÖDRA FLYGEL PÅ
BISKOPSGÅRDEN ÖSTRABO I VÄXJÖ

Uppdragsgivare: Växjö stift att. Mikael Glimsjö, Box 507, 351 06 Växjö

Område: Växjö Prov nr: 61868-61874 Antal sågprov: 7

Dendrokronologiskt objekt: Väggvirke samt ett golvbjälklagsprov P5

Resultat:

Dendro- Id	Prov nr, Botten, Övre-våning V=väst, Ö=öst Yttervägg ej not	Träd- slag	Antal år; (antal radier annat än 2)	Splint (Sp) Bark (B) Vank. (W)	Datering av yttersta års- ring i provet	Beräknat Fällningsår V=Vinter- halvår
61868	1, B, Ö	Tall	69	Sp 33, ej W	1775	1787-1807
61869	2, B, S innervägg	Tall	90	Sp 55, ej W	1765	1765-1790
61870	3, B, V innervägg	Tall	66	Sp 46, W	Ej datering	-
61871	4, B, V	Gran	54	W	1790	V 1790/91
61872	5, Ö, golvbjälklag	Tall	104	Sp 50, W	1725	V 1725/26
61873	6, Ö, Ö	Tall	72	Sp 48, W	1790	V 1790/91
61874	7, Ö, V	Tall	71	Sp 42, W	1790	V 1790/91

Kommentarer till den dendrokronologiska analysen

Väggvirket botten- och övre-våningen

Tre av sex prover får en sässongsexakt datering, **vinterhalvåret 1790/91**, de övriga daterade täcker denna tid med bredare felmarginal. Det är mest sannolikt att även de senare är avverkade samma gemensamma tid. Enligt Mikael Glimsjö står huvudbyggnaden färdig år 1796. Resultatet visar att denna flygel/stuga är uppförd något år tidigare eller möjligen samtidigt med huvudbyggnaden.

Det är dock ovanligt att lagra virke så pass lång tid och därtill har samtliga virke som är möjliga att sässongsexakt datera avverkats vid en gemensam tid, indikerande att detta är ett sammanhållet byggnadsprojekt. Det är därför mest troligt att denna byggnad är uppförd någon gång under åren 1791-1793.

Golvbjälklaget på övre våningen

Prov 5, är avverkat vinterhalvåret 1725/26, är sannolikt ett återanvänt timmer. Den dendrokronologiska karaktären avviker från det övriga daterade furuvirket.

Samtliga prover dateras bäst med lokala kronologier, vilket indikerar virkets proveniens.

Beskrivning av tabellen ovan

”Dendroidentitetsnummer”, är en unik identitet för varje prov hanterade på laboratoriet.

”Antal år”, årsringar som är analyserade i vissa fall har det inte varit möjligt att mäta årsringsbredden, då har årsringarna räknats, vilket har markerats med ”+n”.

I samma kolumn förekommer någon gång noteringen ”ew” eller ”lw” dessa termer härrör från engelskans early wood (vårved) och late wood (sommarved) och beskriver graden av den yngsta/sista årsringens utveckling. Detta indikerar att virket är avverkat på sommaren.

”splint, vankant, bark” indikerar hur många årsringar som saknas i provet. Förutsatt att provet går att datera och man har vankant eller bark i provet så får man en årsexakt datering (extrema undantag finns). ”nära vankant” uppges när det finns indikationer om detta, till exempel i fältanteckningar eller om en sågskiva följer en naturlig kurvatur i rundvirket. Om vankant (den rundade avslutningen av virket där barken har försvunnit) saknas och splinten syns kan man beräkna fällningsåret med hjälp av splintstatistiken för olika trädslag och förhållanden. Vanligtvis används 17 ± 7 år på ek och en mer varierad bild på tall med en maximal variation på ± 20 år. Saknas splinten (”ej sp”) anges en så kallad ”efterdatering” (*terminus post quem*). Virket får då en äldsta möjliga datering. Teoretiskt kan virket vara hur ungt som helst men mer troligt handlar det om upp till några tiotal år senare avverkning än angivna efterdatering. Detta diskuteras vanligtvis i rapporten.

”Datering av yttersta årsring i provet”, är alltid årsexakt vid en datering. Om provet inte kan korsdateras med en daterad dendrokronologisk serie anges ”ej datering”. Detta uppträder oftast vid ett litet årsringssantal (unga/snabbvuxna/kraftigt nedbrutna träd), udda trädslag (i Sverige är ek och tall bäst), för få prover från den undersökta konstruktionen, störd tillväxt etc.

”Beräknat fällningsår” här görs en beräkning utifrån dateringen av den yttersta årsringen i provet och hur många årsringar som beräknas saknas i provet. Felmarginalen som anges täcker mer än 95 procent av proverna. Finns barken eller vankanten kvar på provet ges dateringen påföljande vinterhalvår om inga andra noteringar har gjorts. Vinterhalvåret avser trädets viloperiod så att ingen årsringssbildning sker i stamvirket, viloperioden påbörjas normalt i augusti och pågår till maj söder om Norrlandsgränsen (ungefärlig Dalälven). Stamvirkets viloperiod blir succesivt längre mot fjällens trädgräns.

Om kompletterande prover insänds för analys inom ett år, debiteras endast provkostnaden.
Faktura framställs senare av Lunds Universitet.

Mätresultaten kommer att bevaras på laboratoriet och utnyttjas i universitetets forskning.

Proverna kommer att ingå i RAÄ´s arkiv och förvaltas av laboratoriet.

Rapporter och andra skrifter angående de dendrokronologiska resultaten tas tacksamt emot.
Med hälsning och önskan om fortsatt samarbete.

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare

Lunds Universitet

Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, Sölvegatan 12, 223 62 Lund

E-post: Hans.Linderson@geol.lu.se

Tel: 046-2227891 (mobil)